

ಗುರುವಿನ ನಾಲ್ಕನೇ ಕಾರ್ಯವೇ, ಶಿಷ್ಯನ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಅವನು ನಾಶಮಾಡುವುದು. ಗುರುವಿನ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಶಿಷ್ಯನ ಅಹಂಕಾರ ನಾಶವಾಗುವುದು. ನಿಜವಾದ ಗುರುವಿನ ಸೇವೆ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದು ತಿಳಿಯುವುದು.

ಸಮಾಪ್ತಿ : ದೇವತೆಯೆಂದರೆ ಅಗೋಚರವಾದ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಇಂದ್ರಿಯಾತೀತವಾದ ನಾಮ, ರೂಪಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು. ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾಮ, ರೂಪಗಳಂತಲ್ಲದೆ, ದೇವತಾರೂಪವು ನಮಗೆ ಪರೋಕ್ಷ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೀಡುವುದು. ದೇವತೆಯ ನಾಮ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಶಬ್ದಗಳ ಸಂಗ್ರಹರೂಪವಲ್ಲ; ಅದನ್ನು ಮೂರ್ತಿ ಕರಿಸುವುದೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಜ್ಞಾತವಾದ ಅಂಶ ಉಳಿದಿರುವುದು. ಈಗ ಪ್ರಶ್ನೆ: “ಮಂತ್ರಜಪವು ಅಜ್ಞಾತವಾಗಿರುವ ದೇವತೆಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿಸುವುದು?”

ಮನಸ್ಸು ದೇವತೆಯ ಸ್ವಂದನದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸ ಬೇಕು. ಅಂಥ ಮಾನಸಿಕ ಸಹಸ್ಪಂದನೆಯು ನಮ್ಮ-ದೇವತೆಯ ನಡುವೆ ಉಂಟಾದಾಗ ದೇವತೆಯ ಕೃಪೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಹರಿದು ಬರುವುದು. ದೇವರ ಸ್ವಂದನೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಂಥ ಸಹಸ್ಪಂದನೆ, ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಉಂಟಾಗದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಏಕಾಕಿಯಾಗುತ್ತೇವೆ, ದುಃಖಿತರಾಗುತ್ತೇವೆ. ಪಾವಿತ್ರ್ಯ, ವ್ಯಾಕುಲತೆಗಳಿಂದ ನಾವು ಮಂತ್ರ ಜಪ ಮಾಡಬೇಕು; ಮನಸ್ಸು ಅದರೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಇಂಥ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಹಸ್ಪಂದನೆಯೊಂದಿಗೆ ಕುಂಡಲಿನಿಯು ಜಾಗೃತವಾದಾಗ ದೇವತೆಯ ದರ್ಶನವಾಗುವುದು. ಕೇವಲ ಜಾಗೃತಿಯಿಂದ ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪದ ಅರಿವಷ್ಟೇ ಉಂಟಾಗುವುದು. ❖

“ಜಪ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಶ್ರದ್ಧೆ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಜಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾದರೂ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ಇರಲೇಬೇಕು. ಪ್ರಾರಂಭಿಕರಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಕೇಂದ್ರವು ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸಾಧಕ ರಿಗೂ ತುಂಬ ಕಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಅಪಾರ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಪರಿಣಾಮ ಏನೇ ಆಗಲಿ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಸಾಧಕನು ಜಪ ಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗಿ ಬೇಕು. ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಇದೊಂದೇ ಮಾರ್ಗ.”

“ದಿವ್ಯನಾಮವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಂದು ಆಸರೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಏನಾದರೂ ದೊಡ್ಡ ಕಷ್ಟ ಬಂದಾಗ ಶಾಂತವಾಗಿ ಕುಳಿತು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು. ಭಗವಂತ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಆತ್ಮದ ಆತ್ಮವಾಗಿ ನಮ್ಮೊಳಗೆ ನೆಲೆಸಿರುವ ಪರಮ ಚೈತನ್ಯ. ಜಪವು ಒಂದು ಉತ್ತಮ ರೂಪದ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ. ಅದು ನಮ್ಮನ್ನು ಭಗವಂತನ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ.”

-ಸ್ವಾಮಿ ಯತೀಶ್ವರಾನಂದ, (ಧ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನ' ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ)

With Best Compliments From :

Dr. N. Chandrashekar
Managing Partner

AADITHYA ADHIKARI HOSPITAL

Contour Road, Gokulam, Mysore – 570002
Tele : 2512532, 2513532, Mobile : 9900451766

50 beded Multi-Speciality hospital extends the following specialised services Round the clock

- ✦ Cardiology, Diabetology ✦ General Medicine, General Surgery
- ✦ ENT, Ophthalmology, Dental ✦ Obstetrics & Gynaecology, Pediatrics
- ✦ Labour Theatre, Neonatal Care Unit ✦ Orthopaedics, Urology, Nephrology, Neurology ✦ Nutrition & Dietics, Physiotherapy, Radiology ✦ Well Equipped Minor & Major O.T. ✦ C-ARM & Laparoscopic Surgeries ✦ ICU, ICCU, Ventilator ✦ Ultrasound Scanning, ECG, G.I. Endoscopy ✦ Pulmonary Function Test available
- ✦ 24 hours X-ray, Pathology, Pharmacy, Ambulance Service & Canteen services are available.

ಭಾರತೀಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ನಾಮಜಪ ಮತ್ತು ನಾಮಮಹಿಮೆ

ಸ್ವಾಮಿ ಹರ್ಷಾನಂದ

ಭಾರತೀಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ನಾಮಜಪ, ನಾಮಮಹಿಮೆಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿರುವ ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಬೆಂಗಳೂರು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಠದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು. ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ವಿದ್ವತ್ತನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಹಲವಾರು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಇವರು ಉತ್ತಮ ವಾಗ್ಮಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಗೀತಗಾರರು ಕೂಡ ಹೌದು.

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಒಮ್ಮೆ ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಸಾರಿದರು, “ಧರ್ಮವು ಭಾರತದ ಜೀವಾಳ. ಎಂದು ಅದು ಧರ್ಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದೋ ಅಂದೇ ಅದು ನಾಶವಾಗುವುದು!”

ಇಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಶಬ್ದದ ಅರ್ಥ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆ. ಭಾರತದ ಮೂಲ ಆಧಾರ ಹಿಂದೂಧರ್ಮ, ಸನಾತನಧರ್ಮ. ಈ ಧರ್ಮವು ಪ್ರತಿ ಯೋಬ್ಬ ಮಾನವನ ಎದುರಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು - ಬಯಸಿ ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕಾದ ಗುರಿಗಳನ್ನು - ಇಟ್ಟಿದೆ. ಅವೇ ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷ. ಇವುಗಳ ಅರ್ಥ: ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಸುಖಭೋಗಗಳನ್ನು ಧರ್ಮದ ಎಲ್ಲೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸು. ಆದರೆ ಜೀವನದ ಚರಮಲಕ್ಷ್ಯ ಮೋಕ್ಷ; ಪುನರ್ಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಈ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಹಿಂದೂಧರ್ಮವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಎರಡು ಸಾಧನಾಪಥಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದೆ : ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗ.

ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗವು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಿರುವ ಸಾಧನಾಪಥ. ನಾವು ನಿಜವಾಗಿ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ಮನ-ಆದಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿರುವ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ. ಆದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಗುರೂಪಸದನ ಶ್ರವಣಾದಿ ತ್ರಿತಯ ಸಾಧನಗಳ ಮೂಲಕ ಶ್ರಮಿಸಿ ಆ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು.

ಆದರೆ ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣವಾದ ಮಾರ್ಗ.

ಇದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಮಾರ್ಗವೇ ಭಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗ.

ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಕೆಲವು ಮೂಲಭೂತ-ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನರಿಯಬೇಕು.

ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿ-ಸ್ಥಿತಿ-ಲಯಗಳು ಯಾವ ಪರವಸ್ತುವಿನಿಂದ ಆಗಿದೆಯೋ, ಯಾವ ಪರವಸ್ತುವು ಇವನ್ನು ಮೀರಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿಯೂ ಇರಬಲ್ಲದೋ ಅದನ್ನೇ ಬ್ರಹ್ಮ ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಕರೆದಿವೆ. ಸಚ್ಚಿದಾನಂದತ್ವವೇ ಅದರ ಸ್ವರೂಪ. ಆ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ನಿರಾಕಾರ-ನಿರ್ಗುಣ ಮತ್ತು ಸಾಕಾರ-ಸಗುಣ ಎಂಬ ಎರಡು ರೂಪಗಳು ಅಥವಾ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಇವೆ.

ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಮೊದಲನೆಯದು ಆಧಾರವಾದರೆ ಭಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗದ ಸಾರಸರ್ವಸ್ವ ಎರಡನೆಯದು.

ಈ ಸಾಕಾರ-ಸಗುಣ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಈಶ್ವರ, ಪರಮೇಶ್ವರ, ಪರಮಾತ್ಮ, ಭಗವಂತ ಇತ್ಯಾದಿ ಅನೇಕ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆದಿದೆ. ಇತಿಹಾಸವೆನಿಸಿದ ರಾಮಾಯಣ-ಮಹಾಭಾರತಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ, ಈ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹಲವಾರು ನಾಮಗಳನ್ನೂ, ರೂಪಗಳನ್ನೂ, ಅವತಾರಗಳನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದೆ. ಈ ನಾಮ-ರೂಪಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಆ ವಸ್ತು ಮಾತ್ರ ಒಂದೇ, ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಅಥವಾ ಪರಮೇಶ್ವರ.

ಸಾಧಕನು ಈ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಮೇಲಿಡುವ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೇಮವೇ ಭಕ್ತಿ.

ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಒಂದು ಪಾತ್ರೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಸುರಿಯುವಾಗ ಹೇಗೆ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಭಕ್ತಿಪೂರಿತ ಮನಸ್ಸು ಭಗವಂತನ ಕಡೆಗೆ ಹರಿದು - ನದಿಯು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಏಕೈಕವಾಗುವಂತೆ - ಅವನಲ್ಲಿ ಒಂದಾದಾಗ ಅದನ್ನೇ ಸಮಾಧಿ ಎಂದೂ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಫಲವೇ ಮೋಕ್ಷ ಅಥವಾ ಮುಕ್ತಿ.

ಈ ಭಕ್ತಿಯು ಇತ್ತೀಚಿನ ಭಾವನೆಯಲ್ಲ ಮತ್ತು ನೆನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆಯ ಮತಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಎರವಲು ಪಡೆದದ್ದೂ ಅಲ್ಲ. ಋಗ್ವೇದ

ದಲ್ಲಿಯೇ (ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೬೦೦೦)(೧೭.೧೫೬.೨ ಮತ್ತು ೮.೧೬.೬) ಭಗವಂತನ ನಾಮಶ್ರವಣದ ಮತ್ತು ಶರಣಾಗತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕೆಲವು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ (ಕಠ ೨.೨೩; ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ ೬.೧೮, ೬.೨೩) ಭಕ್ತಿಭಾವನೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿಯೂ (ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೩೧೦೨) ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿ, ಉಪಾಸನೆಗಳ ಪ್ರಾಚುರ್ಯವನ್ನೇ ನೋಡಬಹುದು.

ಭಕ್ತಿಶಾಸ್ತ್ರದ ಕೋಶವೆಂದೇ ಭಾವಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿಯೂ ಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರವಾಹವೇ ಹರಿದಿದೆಯೆನ್ನಬಹುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ (೭.೫, ೨೩, ೨೪) ನವವಿಧ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದೆ. ಅವಾವುವೆಂದರೆ: ಶ್ರವಣ, ಕೀರ್ತನ, ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸ್ಮರಣ ಮತ್ತು ಪಾದಸೇವನ, ಅರ್ಚನ, ವಂದನ, ದಾಸ್ಯಭಾವ, ಸಖ್ಯಭಾವ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹರಿನಾಮದ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ತರವಾದುದು.

ಆಧ್ಯಾತ್ಮರಾಮಾಯಣದ (೧೪ನೆಯ ಶತಮಾನ) ಅರಣ್ಯಕಾಂಡದಲ್ಲಿಯೂ (೧೦.೨೨-೨೭) ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯ ನವವಿಧ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಏಳನೆಯದೇ ಮಂತ್ರೋಪಾಸನೆ.

ಭಕ್ತಿಶಾಸ್ತ್ರದ ಇನ್ನೊಂದು ಜನಪ್ರಿಯಗ್ರಂಥವೆಂದರೆ ನಾರದ ಭಕ್ತಿ ಸೂತ್ರಗಳು. ಇದರ ೮೨ನೆಯ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯ ಹನ್ನೊಂದು ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಬಗೆಯ ಭಕ್ತಿಯೇ ಸ್ಮರಣಾಭಕ್ತಿ. ನಾಮಜಪ ಇದರ ಪ್ರಧಾನಾಂಶ.

ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಒಂದು ಹೆಸರಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಹೆತ್ತವರಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಸಾಕಿದವರಾಗಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಅವನೇ ತನಗಿಷ್ಟವೆಂದಂತೆ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ನಾವು ಯಾರದ್ದಾದರೂ ಹೆಸರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕರೆದರೆ ಅವರು ಓಗೊಡುತ್ತಾರೆ, ಬರುತ್ತಾರೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಅವರ ಚಿತ್ರ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಆ ಹೆಸರಿಗೂ, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವು ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಅದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇತರರೂ ಅದೇ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸನಾತನಧರ್ಮದ ದೇವದೇವಿಯರ ಅಥವಾ ದೇವತೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಾಗಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇವತೆಯ ರೂಪಕ್ಕೂ ಅದರ ನಾಮಕ್ಕೂ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಸಂಬಂಧವಿರುತ್ತದೆ.

ಕೆಲವು ಸಲ ಒಂದೇ ದೇವತೆಗೆ ಹಲವು ನಾಮಗಳಿರಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ - ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ನಾರಾಯಣ, ಶ್ರೀಹರಿ, ಕೇಶವ, ಪದ್ಮನಾಭ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಸಲ ಒಂದೇ ಹೆಸರು ಬೇರೆಬೇರೆ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಆಗಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ - ಶರ್ವ, ಶಿವ, ಈಶ್ವರ ಇವು ಹರಿಹರ ರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ.

ಏನೇ ಇರಲಿ, ಅದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವವರು ನಾವಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳು.

ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದ ಗ್ರಂಥಗಳು ವಿದಿಸಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಚ್ಛಿಸುವ ಸಾಧಕನು ತನಗಿಷ್ಟವಾದ ದೇವತೆಯೊಂದನ್ನು (ಇದನ್ನು 'ಇಷ್ಟದೇವತೆ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ) ಉಪಾಸನೆಗಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ದೇವತೆಯ ನಾಮವನ್ನು (ಇದನ್ನು 'ಮಂತ್ರ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ)ಯೋಗ್ಯ ಗುರುವಿನಿಂದ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಯಾವ ದೇವತೆಯ ಯಾವ ನಾಮದ ಮೂಲಕ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದರೂ ಕೊನೆಗೆ ಸಿಗುವ ಅನುಭವಮಾತ್ರ ಒಂದೇ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಅಥವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ; ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಒಂದೇ ಪರಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತುವಿನ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳು. ನಾಲ್ಕಾರು ಬಾಗಿಲುಗಳಿರುವ ಕೋಣೆಯೊಂದನ್ನು ನಾವು ಯಾವ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೂ ಅದರ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೇ, ಹಾಗೆಯೇ.

ಸಾಕಾರ-ಸಗುಣೋಪಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿದ್ದರೂ, ಹೃದಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದ ಅಷ್ಟದಲಪದ್ಮವಿದೆ ಯೆಂದೂ ಅದರ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯು ಆಸೀನವಾಗಿರುವುದೆಂದೂ ಭಾವಿಸಿ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮವು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಗುರುವಿನಿಂದ ದೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ನಾಮವು ಮಂತ್ರವೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೆಲವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಿರಬೇಕು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಣವ, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಥಿ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವತೆಯ ನಾಮ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ 'ನಮಃ' ಎಂಬ ಪದ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ - ಓಂ ಶಿವಾಯ ನಮಃ; ಓಂ ಗಣೇಶಾಯ ನಮಃ.

ಇದು ವೈದಿಕಮಂತ್ರಗಳ ರೀತಿ. ತಾಂತ್ರಿಕಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಹಾ, ಸ್ವಧಾ, ವಷಟ್, ವೌಷಟ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು - ನಮಃ ಎಂಬುದರ ಬದಲು - ಸೇರಿಸುವುದುಂಟು.

ಈ ವಿಶೇಷ ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳೆಂದು ಹೆಸರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ದೇವತೆಯ ಶಕ್ತಿ ಅಡಗಿರುವುದೆಂತಲೂ, ಅವುಗಳ ಜಪದಿಂದ - ಬೀಜದಿಂದ ಗಿಡ ಬರುವ ಹಾಗೆ - ಅದರ ಆವಿರ್ಭಾವವಾಗುವುದೆಂತಲೂ ತಂತ್ರಗ್ರಂಥಗಳು ಸಾರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ - ಗಂ ಗಣೇಶಾಯ ನಮಃ. ಇಲ್ಲಿ ಗಂ ಎಂಬುದು ಗಣಪತಿದೇವತೆಯ ಬೀಜಾಕ್ಷರ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ದೇವತೆಯ ಹೆಸರಿನ ಮೊದಲನೆಯ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಅನುಸ್ವಾರವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದರೆ ಅದು ಆ ದೇವತೆಯ ಬೀಜಾಕ್ಷರವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ದುರ್ಗೆಗೆ ದುಂ, ಧನ್ವಂತರಿಗೆ ಧಮ್.

ಇದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಒಂದೇ ಬೀಜಾಕ್ಷರವು ಅನೇಕ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲೂ ಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ - ಗ ಎಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರವು ಗೌರಿ, ಗಂಗಾ, ಗಣೇಶ, ಸರಸ್ವತೀ ಮುಂತಾದ ೩೩ ದೇವತೆಗಳ ಬೀಜವಾಗಬಹುದು.

ಮಂತ್ರವೊಂದನ್ನು ದೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ನೇರವಾಗಿ ಜಪಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಕ್ರಮವುಂಟು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆ ಕ್ರಮವು ಹೀಗಿರುತ್ತದೆ: